

Aka Gündüz hakkında bilgi veren bir kitap:

“ORTAOKUL TÜRKÇE KİTAPLARINDA ADI GEÇEN SANATÇILAR”

Yazarı: Hikmet Dizdaroğlu

Ayyıldız Matbaası, Ankara 1962, sh.11

Aka Gündüz (1885-1958)

Romancı ve hikâyecisi.

Asıl adı Enis Avni'dir. Yazılarında Aka Gündüz takma adını kullandı ve bu adla tanındı.

İlkin şiir denemeleri yaptı, sonraları hikâye ve roman yazmağa başladı. Romanlarında karşıt fikir ve durumlar, bunları temsil eden kişiler çarpışır. Sayısız insanlarla tanışırız. Kimi, yolunu şaşırılmış, arzusu dışında bataklığa saplanmış; kimi, iyi niyetinin kurbanı olmuştur; kimi, iyilik ve erdem nedir bilmez; kimi, saf ve temizdir.

Daima güçsüzlerin, yolunu yitirmişlerin, erdemlilerin yanında yer alır. Düzen bozuculara, çevresine kötülüğü dokunanlara karşıdır.

Eserlerinde, hayatı ve insanları oldukları gibi vermeğe çalışmıştır; bir kısmında da Kurtuluş Savaşımızın heyecanını yaşatır.

Vakaları hayattan almıştır. Kişileri, her gün çevremizde gördüğümüz kimselerdir. Toplumun türlü dert ve sorunları üzerine eğilmiş, onları bir tablo halinde önümüze sermekle yetinmiştir.

Açık ve sade bir dille yazmıştır. Hüner göstermek amacıyla hareket etmemiştir.

Eserleri:

1. Romanlarından birkaçı: Dikmen Yıldızı, İki süngü Arasında, üvey ana, Sansaros.

2. Hikâyelerinden birkaçı: Hayattan Hikâyeler, İstiklâl Hikâyeleri, Demirel'in Hikâyeleri.

.....

Aile bilgimize ekler:

Aka Gündüz hakkında yukarıda adı geçen kaynak kitapta yer almayan başka bilgilerin de buraya eklenmesinde yarar görüyorum.

Asıl adı Hüseyin Avni Finci'dir. Selanik'te okuduğu yıllarda adına ek yapılarak adı Hüseyin Enis Avni oldu. Çünkü 1876'da öldürülen Serasker Hüseyin Avni Paşa ile aynı adı taşıyor olmak, İttihat ve Terakkicileri ailece destekliyor olmak ve bu isim İngiliz yanlılarını rahatsız edecek bir şeydi.

Babası Binbaşı İbrahim Kadri Bey, Balkan Savaşında şehit oldu, adı benim dedeme verildi.

1911 Balkan yenilgisi üzerine yazdığı Bozgun şiiri Kurtuluş savaşı yıllarında en fazla okunan şiiridir. “Ankara Ankara Güzel Ankara Marşı” (Beste: Halil Bedii Yönetken) ve “Türk Çocukları Marşı” (Beste: O.Zeki Üngör) gibi bestelenmiş şiirleri yanı sıra, “Nereden sevdim o zalim kadını” (Beste: Selahattin Pınar) gibi şarkı sözleri de yazmıştır.

1919'da İstanbul'dan Kurtuluş Savaşına katılmak üzere Ankara'ya gitmek için hazırlanırken İngiliz işgal valisi tarafından tutuklanarak Malta'ya sürüldü. Mondros ateşkes anlaşması uyarında Samsun-Ankara arasındaki karakollara yerleşen işgalci İngiliz ve Fransız askerlerinin Kuvayi Milliye tarafından teslim alınmasından sonra, bu askerlerle Malta sürgünlerinin takas edilmesi sayesinde İngiliz esaretinden kurtulmuştur.

Ailesi hakkında:

Mezarı Ankara Cebeci Asri mezarlığında Avni Akagündüz adıyla kayıtlı olup cenaze işlemlerinin Rizeli polis memuru Muzaffer Morgül tarafından yapıldığı not düşülmüştür.

Rize Portakallık mahalle nüfusuna kayıtlı olan Finci ailesinin bir bölümü Fenci, Erzurum'a yerleşen bir diğer bölümü ise Fencioğlu soyadını almıştır. Fincilerin dede evinin adı "Yakub efendinin evi" diye anılırdı.

Kuvayi Milliyeci Dr.Miralay Mehmet Arif Bey de bu aileden görünmektedir. Şöyle ki:

Dr. Arif Beyin oğulları Hayati Finci ve Necati Finci adlarını 22.4.1966 Milliyet gazetesinde yer alan bir vefat ilanı içerisinde görmekteyiz. Burada, Finci ailesinin İstanbul kolunda, Dr.Miralay Arif beyin Finci soyadlı iki oğlu ve iki kızı görünmektedir. Bu belge bize şunu da gösteriyor ki, Bandırma Vapurundaki Kuvayi Milliyeci Dr.Miralay Mehmet Arif'in aile adı Finci'dir.

Vefat ilanında ölen hanım Doğan Akagündüz'ün teyzesidir, yani Aka Gündüz, Miralay Arif Beyin damadır. Aka Gündüz, kuzenlerinden Dr. Miralay Arif Beyin kızı Zübeyde ile evlenmiş, oğlu Doğan bu evlilikten olmuştur.

Keza, Selânik'teki askeri okuldayken Aka Gündüz, katıldığı bir boykottan ceza almıştı. Böyle bir ceza alan öğrenci Edirne Askeri Rüştiyesine nakil yapılamazdı, ama "sarayda aile yakını olduğu için nakli yapılabildi" şeklindeki bir küçük not, bize Dr.Arif Bey ile yakınlığını hatırlatmaktadır: Daha sonra kızı Zübeyde ile evlenecek, bu evlilikten Doğan Akagündüz (Finci) olacaktır.

Birçok kaynakta adı "Miralay Tabip Mehmet Arif" şeklinde yazılıyken, Bandırma Vapuru içerisindeki resimlerde adı "Albay Arif" olarak yazılmıştır.

Aşağıdaki ölüm ilanında görüleceği üzere, kızı Aliye Rûveyde ölmüştür, oğulları FİNCİ soyadını almıştır, Doğan Akagündüz'ün (Finci) de anne tarafından dedesidir ve aynı soyadı taşımaktadır, yani Aka Gündüz (Hüseyin Enis Avni Finci) ile hem damatlık hem de kuzen olma ilişkisi vardır.

22.04.1966, Milliyet, Sayfa 2

ACI BİR KAYIP

Merhum Dr. Miralay Arif ve İhsan hanımın kızları, merhum Avukat Münir Polatay'ın eşi, Aysel, İlhami, Korkut Polatay'ın sevgili anneleri, merhum Zübeyde, Hayati Finci ve Necati Finci'nin hemşireleri, Eva ve Sabahat Polatay'ın kayınvaldeleri, Çetin, Figen, Banu, Arzu Polatay'ın babsanneleri, Yıldız Altulga'nın anneannesi, Bedla ve Doğan Akagündüz'ün teyzeleri, Aliye ve Melâhat Finci'nin görümcesi, İhsan ve Aydemir'in halaları

ALIYE RÜVEYDE POLATAY

HANIMEFENDİ

vefat etmiştir. Cenazesi 22 Mart 1966 Cuma günü (bugün) öğle namazında Şişli Camii'nden kaldırılıp, Feriköy kabristanına defnedilecektir. Allah rahmet eylesin.

Milliyet: 5069

ÇOCUKLARI

< III >



Atatürk, Albay Arif, Binbaşı Bıyıkoğlu ve Yaveri ile. (Bandırma Vapuru Müzesinden)



Aka Gündüz'ün kuzeni İbrahim Finci'nin torunu Mahiye Morgül, Bandırma Vapuru müzesindeki fotoğrafın önünde. (19.5.2012 Samsun)

Miralay Tabip Mehmet Arif (Finci) hakkında belge isteyen araştırmacı dostlarıma sunuyorum.

İzmir suikasti iddiasıyla idam edilmiş olması onun tarihten silinmesini gerektirmezdi. Atatürk de o davadaki her iddiaya pek inanmamış olmalı ki, Mehmet Arif'in damadı ve kuzeni Aka Gündüz'ü 1934'de Ankara milletvekili yaptı. Arif Beyin mezarı başında ise şu ünlü nutkunu yaptı: "Benim naçiz vücudum elbet bir gün toprak olacaktır, fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet yaşayacaktır."

İzmir davasının yankılarına bakarak şunu eklemek de mümkün. İzmir davası sırasında İngiltere'ye kaçan mandacı Adivar ailesi, bu işin arkasında İngiliz parmağı olduğuna işaret eder. Olaydan bir buçuk yıl kadar önce Fikriye Hanımefendiyi Ankara'dan uzaklaştırıp Gazi Paşa'yı Latife Hanımla evlendiren de bu aile idi. Üstelik Zübeyde Hanım bu evliliğe karşı çıkmış, sağ gittiği İzmir'de

bu stresle o evde ölmüştü. Atatürk'ün engelleyemediği bu davayı takiben mandacı Adivar ailesine ve onlar üzerinden ilgili taraflara Atatürk fiili bir cevap vermiş görünüyor; Latife'yi boşayarak babasının evine İzmir'e gönderdi. Mustafa Kemal'in daha sonra kapatacağı mason locasıyla ilk restleşmesi böyle başlamış bile olabilir.

Mahiye Morgül

22.5.2012